

ЕЖЕКВАРТАЛЬНЫЙ ИНФОРМАЦИОННЫЙ БЮЛЛЕТЕНЬ АДАПТАЦИЯ К ИЗМЕНЕНИЮ КЛИМАТА

Выпуск №. 5

Период: декабрь 2022 г – февраль 2023 г

Ущелье Зидды в районе Варзоб

Фото: Центр гляциологии Агентство по гидрометеорологии

В настоящем пятом ежеквартальном бюллетене (декабрь 2022 – февраль 2023) представлен обзор процесса изменения климата в Республике Таджикистан, а также освещены основные мероприятия, проводимые при поддержке Программы развития Организации Объединенных Наций (ПРООН) в рамках Проекта «Обеспечение эффективного процесса Национального плана адаптации (НПА) для Таджикистана», финансируемого Зеленым климатическим фондом (ЗКФ) и нацеленные на политические и институциональные изменения для адаптации к изменению климата. Последовательно будут изданы следующие три ежеквартальных бюллетеня за 2023 год для учреждений государственного сектора с целью оказания информационной поддержки при разработке и реализации мер по адаптации к изменению климата на основе проверенных данных. Представленные в бюллетене материалы будут также интересны широкому кругу читателей из числа сотрудников научно-исследовательских институтов, высших учебных заведений, неправительственных организаций, и средств массовой информации.

ОСОБЕННОСТИ ТЕМПЕРАТУРНОГО РЕЖИМА И ВЛАГООБЕСПЕЧЕННОСТИ

Температурный режим

В большинстве районах температурный режим зимнего сезона 2022-2023 годов на территории республики наблюдался в пределах климатической нормы, поскольку анализ отклонения средних сезонных температур показывает следующее (Таблица 1. / Диаграмма 1.):

- В большинстве районах, расположенных на высотах до 1000 м, зимний сезон отмечался в пределах климатической нормы, однако на 3 метеорологических пунктах наблюдения зимний сезон был тёплым и на 2 метеорологическом пункте наблюдений был холодным.
- В районах, расположенных на высотах от 1000 до 2500 м на 10 метеорологических пунктах наблюдений зимний сезон, был тёплым и в пределах климатической нормы на 11 метеорологических пунктах наблюдения.
- В районах, расположенных на высотах выше 2500 м, на 4 метеорологических станциях был тёплым зимний сезон, холодным на 1 метеорологической станции и в пределах нормы на 7 метеорологических станциях.

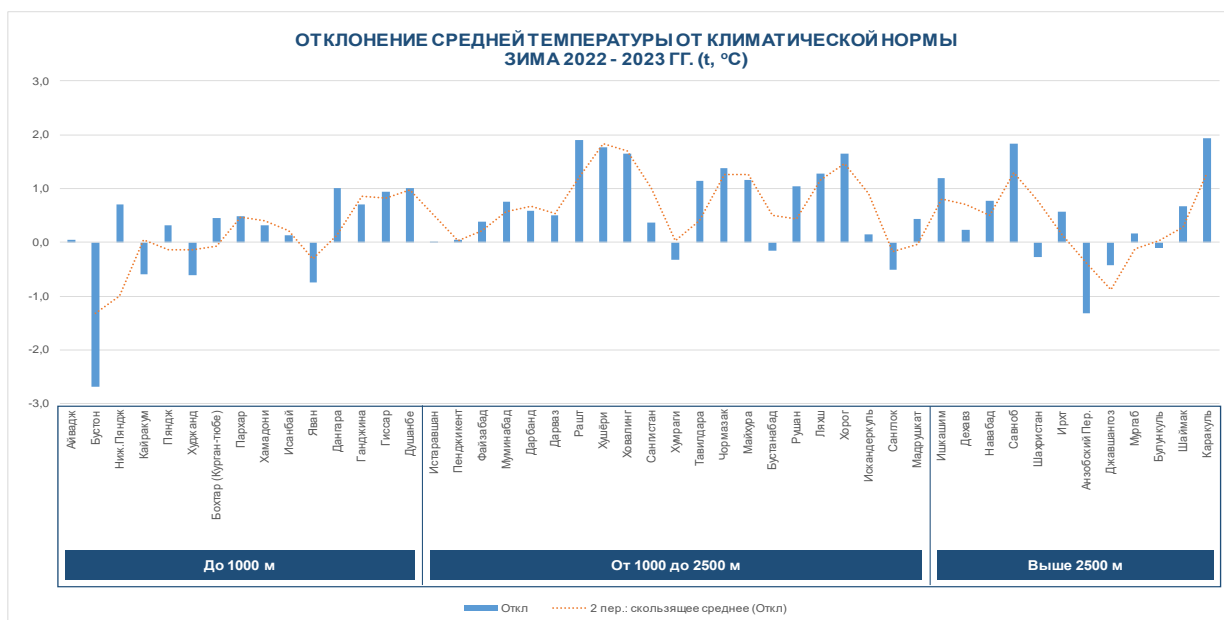
Таблица 1. Отклонения средних сезонных температур воздуха по высотным зонам зимнего периода в Республике Таджикистан

Высотная зона	Модуль отклонения от климатической нормы
До 1000 м. н.у.м	Тёплый сезон от +0,9 до +1,0 °С Очень тёплый сезон не наблюдался Холодный сезон от -0,7 до -2,7 °С Очень холодный сезон не наблюдался
От 1000 до 2500 м. н.у.м	Тёплый сезон от +1,0 до +1,9 °С Очень тёплый сезон не наблюдался Холодный сезон не наблюдался Очень холодный сезон не наблюдался
Выше 2500 м. н.у.м	Тёплый сезон от +0,8 до +2,0 °С Очень тёплый сезон не наблюдался Холодный сезон -1,3 °С Очень холодный сезон не наблюдался

При анализе и оценке теплового состояния месяца, сезона и года были использованы основные методы расчётов отклонения от соответствующей нормы Центра изучения изменения климата и озонового слоя

Экстремальный показатель минимальной температуры воздуха отмечался на метеорологической станции Булункуль в период с декабря 2022 года по январь 2023 года и составлял -55°C .

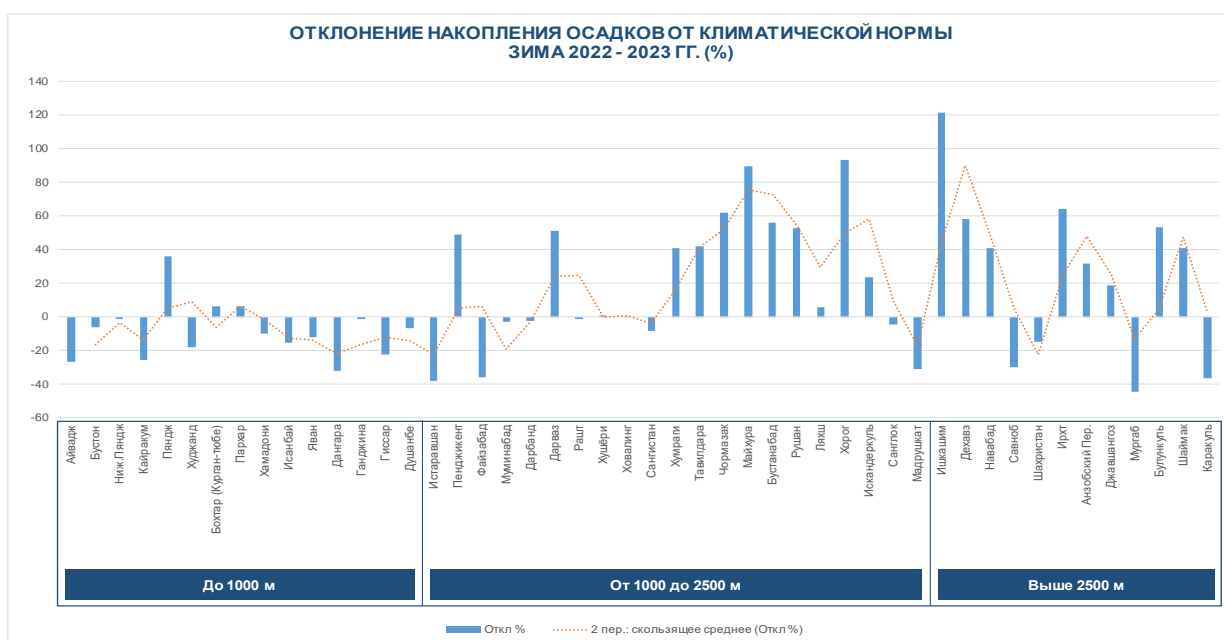
Диаграмма 1. Отклонение средней температуры воздуха от климатической нормы за зимний период 2022 - 2023 гг.

Влагообеспеченность

В соответствии с проведённым анализом выпадения осадков, зимний сезон 2022-2023 годов неравномерным распределением осадков (Диаграмма 2):

Диаграмма 2. Отклонение накопления осадков от климатической нормы за зимний период 2022 - 2023 гг.

- В районах, расположенных до 1000 м. н.у.м., сумма осадков за сезон на 4 метеорологических станциях отмечается ниже климатической нормы на 22-32% (за исключением Пянджа, где выпадение осадков за сезон наблюдалось выше климатической нормы на 36%).
- В районах, расположенных на высотах от 1000 до 2500 м. н.у.м., сумма осадков отмечается выше климатической нормы на 10 метеорологических станциях на 23-93%, на 3 метеостанциях ниже климатической нормы на 31-38%.
- В районах, расположенных на высотах выше 2500 м, сумма осадков за сезон на 7 метеостанциях отмечается выше климатической нормы на 31-121%, а на 3 метеостанциях ниже климатической нормы на 30-45% и на 2 метеостанциях в пределах климатической нормы.

АНАЛИЗ ЗИМНЕГО СЕЗОНА ПО МЕСЯЦАМ

Декабрь 2022 года

Декабрь 2022 года в республике характеризовался относительно тёплой погодой, за исключением Согдийской области.

Средняя месячная температура воздуха в большинстве районах была в пределах нормы, в горных районах на 1-2 °С выше нормы, в Согдийской области в долинно-предгорных районах на 1-2 °С ниже среднемноголетних значений и составила: в долинно-предгорных районах +2+5 °С; в горных районах от -5 °С до +3 °С, по востоку Горно-Бадахшанской автономной области (ВГБАО) -12-16 °С (в Булункуле -19 °С).

Наиболее тёплая погода в долинах Хатлонской области и РРП отмечалась в периоде 1, 14-17 и 25-28 декабря, когда максимальная температура воздуха поднималась до +14 +18 °С. В Согдийской области наиболее тёплая погода отмечалась 16-17 декабря в пределах +9 +12 °С. тепла.

Существенное похолодание в долинах Хатлонской области и Районам Республиканского подчинения (РРП) наблюдалось 5-6 и 31 декабря, когда максимальная температура в этот период понизилась на 8-12 °С, а среднесуточная температура была на 3-6 °С ниже климатической нормы. В связи с понижением температуры воздуха 5 и 31 декабря в долинных районах дождь перешёл в мокрый снег.

В Согдийской области в течение месяца наблюдался пониженный температурный фон. Максимальная температура колебалась от +2 °С +7 °С до -3 °С +2 °С, в ночное время -0 °С -5 °С.

Месячная сумма осадков в большинстве районов республики была ниже нормы и составила: в долинно-предгорных районах Хатлонской области 65-112%, по РРП 53-96%, по Согдийской области 12-70%, по ГБАО 6-82%.

Наиболее сильные осадки в отдельных районах выпадали 2-3 и 5 декабря в Хатлонской области, 2-3, 5 и 7-9 декабря в РРП, 5 декабря в Согдийской области и 8 декабря в ГБАО.

Туманы отмечались в периоде 4, 7, 10-13, и 22 декабря по РРП, 10 и 12-26 декабря по Хатлонской области, 14,18-21 и 26-29 декабря по Согдийской области.

Январь 2023 года

Январь в Таджикистане характеризовался неустойчивой и холодной погодой.

Средняя месячная температура воздуха в большинстве районах была на 1-3 °С ниже среднегодовых значений и составила: в долинах -0-3 °С, в предгорьях -2-4 °С, в горных районах -3-10 °С, (в Дарвазе -1 °С; в Навабаде -12 °С и в Ишкашиеме -11 °С) в высокогорьях -17-20 °С (в Булункуле -26 °С).

Относительно тёплая погода отмечалась в периоде с 4-9 января, когда дневная температура в долинах повышалась до +14 +19 °С, среднесуточная температура воздуха была на 2-7 °С выше среднегодовых значений.

Существенно холодная погода отмечалась в периоде 11-17 января, когда в результате затока холодного арктического воздуха с северных регионов Европейской части России минимальная температура в долинах ночью понизилась от -9 -14 °С до -14 -19 °С, днём от -2 -7 °С до -8 -13 °С, в горных районах республики ночью от -13 -18 °С до -21 -26 °С, днём от -5-10 °С, до -10 -15 °С. По востоку ГБАО температура воздуха колебалась ночью от -17 -22 °С до -25 -30 °С, днём от -2 -7 °С до -10 -15 °С, в отдельные дни температура воздуха ночью понизилась до -35 -40 °С, днём до -23-28 °С. В районе Булункуля температура воздуха понизилась ночью от -42 -47 °С до -50 -55 °С, днём до -30 -35 °С.

Абсолютный минимум в Душанбе, в январе месяце за последние 15 лет отмечался в 2008 году, когда температура воздуха понизилась до -18,5 °С, в этом году температура воздуха ночью опускалась до -17 °С. Осадки выпадали в долинах в течение 5-10 дней при норме (6-12 дней), в горах 7-14 дней (при норме 7-15 дней).

Месячное количество осадков в большинстве районах было ниже, за исключением некоторых горных районов Согдийской области, где сумма выпавших осадков была выше климатической нормы и составила: по Хатлонской области 19-91%, Согдийской области 6-41%, (в горных районах 169-195%), РРП и южные склоны Гиссарского хребта 39-116%, по Западу Горно-Бадахшанской автономной области (ЗГБАО) 51-109%, по востоку ГБАО 92-116%.

Сильные осадки выпадали 10-11 января, когда за сутки по Хатлонской области и РРП выпало от 15 до 28 мм снега, высота снежного покрова достигала 12-30 см. В городе Душанбе 11 января сумма осадков составила 16 мм, высота снежного покрова 14 см.

Февраль 2023 года

Февраль 2023 года характеризовался тёплой погодой.

Средняя месячная температура воздуха повсеместно была выше нормы на 2-4 °С и составила: в долинных районах +5 +10 °С, в предгорных районах +4 +6 °С, в горах -3 +2 °С, высокогорных районах -12 -13 °С (в Булункуле -17,8 °С).

В течение месяца наблюдалась тёплая погода, когда температура воздуха в дневные часы в долинах прогревалась от +12 +17 °С до +19 +24 °С, в ночные часы температура воздуха колебалась от +3 +8 °С до +8 +13 °С. В горных районах отмечалось колебание температуры днём от -1 +4 °С до +4 +9 °С, ночью от -6 -11 °С до -3 +2 °С, по ВГБАО – ночью от -21 -26 °С до -14 -19 °С, днём от -3 -8 °С до -3 +2 °С.

Кратковременный спад температуры воздуха отмечалась в периоде 9-14 февраля, когда максимальная температура воздуха в долинах РРП и Хатлонской области не повышалась выше +2 +7 °С, а в Согдийской области не выше -1 °С и +4 °С, в этот период ночная температура составила 0 -5 °С, в горных районах республики ночью было -13 -18 °С, днём -4 -9 °С, в высокогорных районах ночью -28 -33 °С, днём -11 -16 °С.

10 февраля в результате затока влажного атлантического и холодного арктического воздуха максимальная температура воздуха в долинах понизилась на 8-10 °С, что привело к выпадению снега в горных районах, а в долинных районах дождь перешёл в снег.

Выпадение осадков отмечено в течении 9-16 дней. Сильные осадки отмечались 10, 17 и 25 февраля, когда за 12 часов выпало в Пяндже 24 мм, Дангаре 21мм, Бохтаре 25 мм, Исамбае 20мм, Ховалинге 21 мм, Дарбанде 20мм, Чормагзаке 20 мм, Гушары 20мм, Бустанабаде 29 мм и в Душанбе 24мм.

Месячная сумма осадков по республике оказалась выше нормы, лишь по ВГБАО местами ниже среднемноголетних значений и составило: по Хатлонской области 95-224% ; по Согдийской области 81-223 %, по РРП 113-253%; по ЗГБАО 279-421%; по ВГБАО 58-84% местами 146-264%. В целом за месяц по Таджикистану при норме 2486,7 мм, выпало 4151,2 мм осадков.

В течение месяца в отдельных районах отмечались туманы. В течение месяца в отдельных районах отмечались туманы.

1,10,12-13,15-16,18,23,25 и 28 февраля в отдельных районах Согдийской области и РРП зафиксировано порывы ветра до 17-22 м/с.

СЕМИНАР ПО ТЕМЕ: «ОЦЕНКА УЯЗВИМОСТИ ШЕСТИ ПРИОРИТЕТНЫХ СЕКТОРОВ И РАЗРАБОТКА ОТРАСЛЕВЫХ ПЛАНОВ АДАПТАЦИИ»

Агентство по гидрометеорологии Комитета по охране окружающей среды при Правительстве Республики Таджикистан совместно с Программой развития Организации Объединённых Наций (ПРООН) и консалтинговыми компаниями CIVITTA и SAICO при финансовой поддержке Зелёного климатического фонда провели семинар «Оценка уязвимости шести приоритетных секторов и разработка отраслевых планов адаптации» в г. Гиссар. Участниками семинара являются государственные учреждения и организаций, работающие в области адаптации и изменения климата Гиссарского района.

Целью семинара является предоставление государственным учреждениям и международным организациям обобщения состояния климатических процессов, для обеспечения тщательного и эффективного подхода адаптационных мер, необходимых для оценки уязвимости в условиях изменения климата в шести ключевых секторах Гиссарского района, таких как сельское хозяйство, транспорт, водные ресурсы, энергетика, лесное

хозяйство и строительно-промышленный. Оценки уязвимости, проведённые для шести приоритетных секторов, также станут частью документа Национального плана адаптации Республики Таджикистан. В ходе двухдневного семинара было обсуждено влияние изменения климата на указанные приоритетные ключевые сектора экономики Гиссарского района и собраны международными экспертами данные для использования в подготовке отраслевых планов адаптации. В будущем планы будут представлены ключевым ведомствам для рассмотрения и утверждения, а также Правительству Таджикистана.

Данная публикация подготовлена Агентством по гидрометеорологии Комитета по охране окружающей среды при Правительстве Республики Таджикистан при финансовой поддержке Зелёного Климатического Фонда и технической поддержке Программы Развития Организации Объединённых Наций (ПРООН) в рамках проекта «Обеспечение Эффективного Процесса Национального Плана по Адаптации (НПА) для Таджикистана». Содержание публикации может не отражать взгляды ПРООН.

ПРООН сотрудничает с представителями всех слоев общества, оказывая помощь в государственном строительстве стран, с тем чтобы они могли противостоять кризису, и поощряя и поддерживая рост, ведущий к улучшению качества жизни каждого человека. Работая на местах в более чем 170 странах и территориях, мы предлагаем глобальное видение и локальные решения, содействующие более полноценной жизни людей и повышающие жизнестойкость государств.

Для получения дополнительной информации или предоставления отзывов, пожалуйста, обращайтесь в Центр изучения изменения климата и озонового слоя Агентства по гидрометеорологии Комитета по охране окружающей среды при Правительстве Республики Таджикистан по электронной почте: climate.tj@gmail.com. Ваши отзывы помогут улучшить содержание последующих бюллетеней.

БЮЛЛЕТЕНИ ИТТИЛООТИИ СЕМОҶА ОИД БА МУТОБИҚШАВӢ БА ТАҒЙИРӢБИИ ИҚЛИМ

Нашри №. 5
Давра: декабри 2022 – феврали 2023

Дараи Зидда дар ноҳияи Варзоб
Акс: Маркази яхшиносӣ Агентии обуҳавошиносӣ

Дар бюллетени панҷуми симоҳаи мазкур (декабри 2022 – феввали 2023) шарҳи раванди тағйирёбии иқлим дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин чорабиниҳои асосии бо дастгирии Барномаи Рушди Созмони Милали Муттаҳид (БРСММ) дар доираи лоиҳаи "Таъмини раванди самараноки нақшаи миллии мутобиқшавӣ (НММ) барои Тоҷикистон", ки аз ҷониби фонди иқлими сабз маблағгузорӣ мешавад ва ба тағйироти сиёсӣ ва институтсионалӣ барои мутобиқшавӣ ба тағйирёбии иқлим нигаронида шудаанд, инъикос гардидааст. Се бюллетени симоҳаи дигар дар соли 2023 барои бахшҳои давлатӣ бо мақсади дастгирии иттилоотӣ дар таҳия ва татбиқи чораҳои мутобиқшавӣ ба тағйирёбии иқлим дар асоси маълумоти тасдиқшуда пайваста нашр карда мешаванд. Маводҳои дар бюллетен пешниҳодшуда инчунин барои доираи васеи хонандагон аз ҳисоби кормандони институтҳои илмӣ-тадқиқотӣ, муассисаҳои таҳсилоти олии, ташкилотҳои ғайридавлатӣ ва воятаҳои ахбори омма муҳим арзёби мегардад.

ХУСУСИЯТҲОИ РЕҶАИ ҲАРОРАТИ ҲАВО БА ТАЪМИНОТИ НАМНОКӢ

Реҷаи ҳарорати ҳаво

Дар бештари ноҳияҳо реҷаи ҳарорати мавсими зимистони солҳои 2022-2023 дар қаламрави ҷумҳурӣ дар доираи меъёри иқлимӣ мушоҳида карда шуд, зеро таҳлили тағйирёбии ҳарорати миёнаи мавсимӣ чунин нишон медиҳад, (*Ҷадвали 1. / Диаграмма 1.*):

- Дар бештари ноҳияҳои то баландии 1000 метр аз сатҳи баҳр ҷойгиршуда, мавсими зимистон дар доираи меъёри иқлимӣ ба қайд гирифта шуд, аммо дар 3 стансияи обуҳавосанҷӣ гарм ва дар 2 стансияи обуҳавосанҷӣ мавсими зимистон хунук буд.
- Дар ноҳияҳои, ки дар баландҳои аз 1000 то 2500 метр аз сатҳи баҳр ҷойгиранд, мавсими зимистон дар 10 стансияи обуҳавосанҷӣ гарм ва дар 11 стансияи обуҳавосанҷӣ дар доираи меъёри иқлимӣ мушоҳида шудааст.
- Дар ноҳияҳои, ки дар баландҳои зиёда аз 2500 метр ҷойгиранд, дар 4 стансияи обуҳавосанҷӣ мавсими зимистон гарм, дар 1 стансияи обуҳавосанҷӣ хунук ва дар 7 стансияи обуҳавосанҷӣ дар доираи меъёр буд.

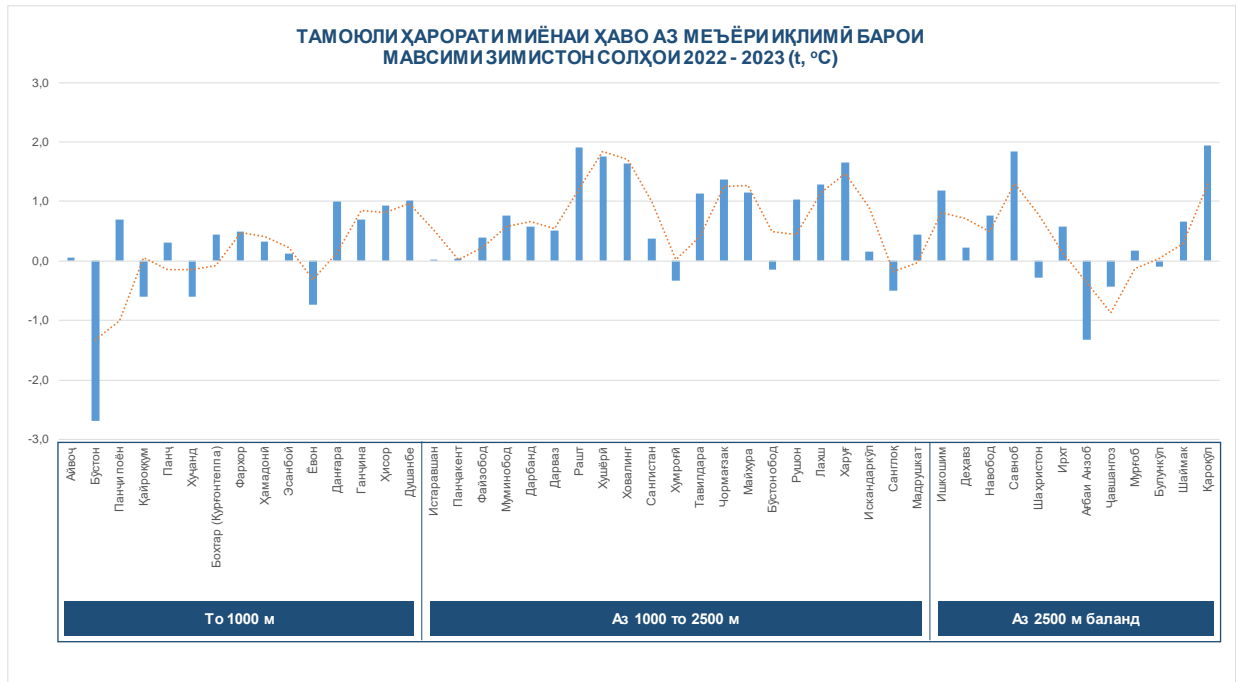
Таблица 1. Тамоюли ҳарорати миёнаи мавсими ҳаво аз рӯи минтақаҳои баланд дар фасли зимистон барои Ҷумҳурии Тоҷикистон

Минтақаҳои баланд	Нишондиҳандаҳои тамоюл аз меъёри иқлимӣ
То 1000 м. аз сатҳи баҳр	Мавсими гарм аз +0,9 до +1,0 °C Мавсими ниҳоят гарм мушоҳида нашудааст Мавсими сард аз -0,7 до -2,7 °C Мавсими ниҳоят сард мушоҳида нашудааст
Аз 1000 то 2500 м. аз сатҳи баҳр	Мавсими гарм аз +1,0 до +1,9 °C Мавсими ниҳоят гарм мушоҳида нашудааст Мавсими сард мушоҳида нашудааст Мавсими ниҳоят сард мушоҳида нашудааст
Аз 2500 м баланд аз сатҳи баҳр	Мавсими гарм аз +0,8 до +2,0 °C Мавсими ниҳоят гарм мушоҳида нашудааст Мавсими сард -1,3 °C Мавсими ниҳоят сард мушоҳида нашудааст

Ҳангоми таҳлил ва баҳодиҳии ҳолати гармии моҳ, мавсим ва сол усулҳои асосии ҳисобкунии тамоюл аз меъёри дахлдор, ки Маркази омӯзиши тағйирёбии иқлим ва қабати озон нишон дода шудаанд, истифода шуданд

Нишондиҳандаи ғайримуқаррарии ҳарорати пасттарини ҳаво дар стансияи обухавосанҷии Булункӯл дар давраи аз декабри соли 2022 то январи соли 2023 қайд шуд ва -55°C -ро ташкил дод.

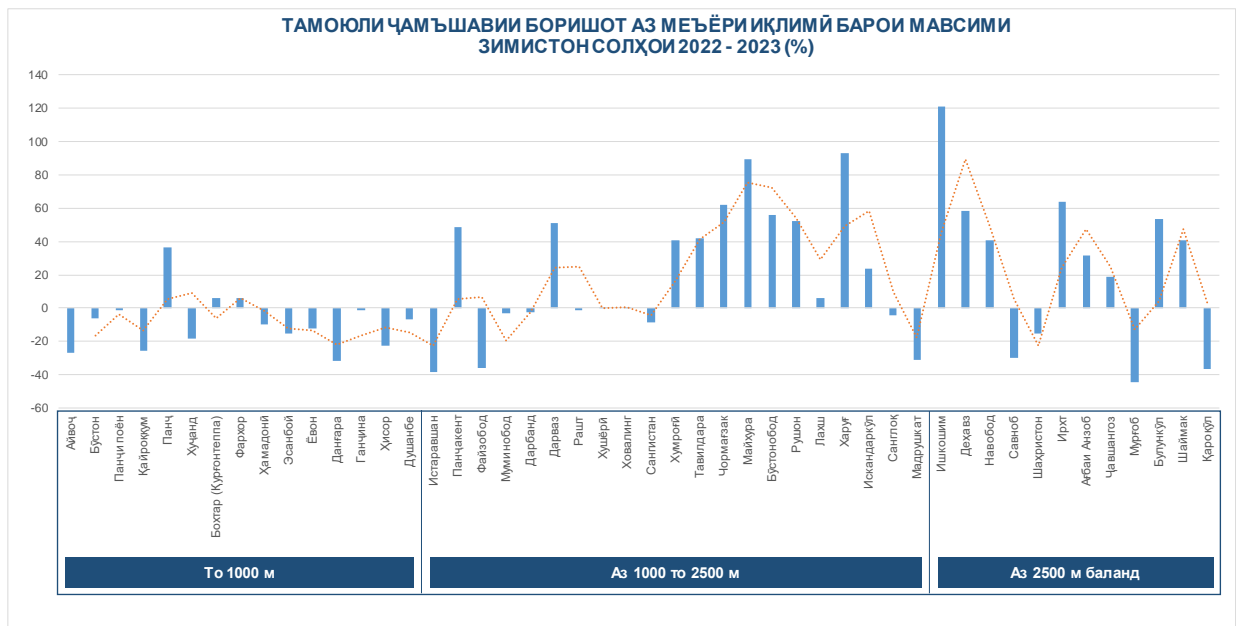
Диаграммаи 1. Тамоюли ҳарорати миёнаи ҳаво аз меъёри иқлимӣ дар мавсими зимистони солҳои 2021-2022.

Таъмини намноқӣ

Мувофиқи таҳлилҳои мавсими зимистони солҳои 2022-2023 боришоти нобаробар ба амал омадааст (Диаграммаи 2):

Диаграммаи 2. Тамоюли ҷамъшавии боришот аз меъри иқлимӣ дар давраи зимистони солҳои 2022-2023.

- Дар минтақаҳое, ки то баландии 1000 метр аз сатҳи баҳр ҷойгиранд, миқдори боришот дар 4 стансияи обуҳавосанҷӣ аз меъёри иқлимӣ 22 - 32% камтар аст (ба истиснои Панҷ, ки боришот дар он аз меъёри иқлимӣ 36% зиёдтар мушоҳида шудааст).
- Дар минтақаҳое, ки дар баландҳои аз 1000 то 2500 метр аз сатҳи баҳр ҷойгиранд, миқдори боришот дар 10 стансияи обуҳавосанҷӣ аз меъёри иқлимӣ 23 - 93% зиёд ва дар 3 стансияи обуҳавосанҷӣ аз меъёри иқлимӣ 31 - 38% пастар.
- Дар минтақаҳое, ки дар баландҳои зиёда аз 2500 м ҷойгиранд, миқдори боришот дар 7 стансияи обуҳавосанҷӣ аз меъёри иқлимӣ 31 - 121% зиёд, дар 3 стансияи обуҳавосанҷӣ аз меъёри иқлимӣ 30 - 45% паст ва дар 2 стансияи обуҳавосанҷӣ дар доираи меъёри иқлимӣ ба қайд гирифта шудааст.

ТАҲЛИЛИ МАВСИМИ ЗИМИСТОН АЗ РӯИ МОҲҶО

Декабри соли 2022

Моҳи декабри соли ҷорӣ дар ҷумҳурӣ нисбат ба солҳои гузашта гарм ва дар ноҳияҳои баландкӯҳӣ гарми ғайримуқаррарӣ мушоҳида гардид.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ баланд буда, дар ноҳияҳои водию доманакӯҳӣ ва кӯҳӣ аз меъёри иқлимӣ то 2-5° баланд ба қайд гирифта шуда, дар шарқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон бошад 8-11°, дар мавзеи Булункӯл 14° аз меъёри бисёрсола гармтар мушоҳида шуд.

Дар тӯли моҳ дар қисми зиёди ноҳияҳои ҷумҳурӣ ҳавои нисбатан гарм мушоҳида шуда, дар рӯзҳои алоҳида ҳарорати рӯзонаи ҳаво то 20+23° гарм, дар вилояти Суғд бошад то 14+16° гармӣ мушоҳида шуд.

Сардшавии назарраси ҳаво дар водӣҳои вилояти Хатлон ва Ноҳияҳои тобеъи ҷумҳурӣ рӯзҳои 9, 12, 16-17, 19-20 декабр ба қайд гирифта шуда,

ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар ин давра то 4-9° паст шуда, ҳарорати шабона то 1-3° хунук шуд.

Дар вилояти Суғд бинобар дохил шудани анбуҳи ҳавои сарди арктикию сибирӣ рӯзҳои 12-13 декабри соли 2022 ҳарорати рӯзонаи ҳаво якуяқбора паст шуда, дар водӣҳо то 2-8° хунук, шабона бошад то 8-14° хунукӣ ба назар расид.

Миқдори моҳонаи боришот дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ на он қадар зиёд ба қайд гирифта шуд: дар ноҳияҳои водӣ-доманакӯҳии вилояти Хатлон (34-92%), дар Ноҳияҳои тобеъи ҷумҳурӣ (21-83%), дар (м.Бӯстонобод 126%, м. Чоробағзак 149,8%), дар вилояти Суғд (меъёр 40-114%, н.Деҳавз 143%), дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон (меъёр 7-46%).

Рӯзҳои 1-2, 9, 26-27 ва 29 декабр дар вилояти Хатлон ва рӯзҳои 1-2 декабр дар Ноҳияҳои тобеъи ҷумҳурӣ ҷангу ғубор ба амал омад.

Рӯзҳои 1,3,8,21,22-23 ва 30 декабр дар вилояти Суғд ва рӯзҳои 14-15,17-20 ва 22 декабр дар вилоят Хатлон тормеғ ба қайд гирифта шуд.

Рӯзҳои 5,12-13,26-29 декабр дар НТЧ,

рӯзҳои 12-14, 25-29 декабр дар вилояти Суғд ва рӯзи 13 декабр дар шарқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон шиддатнокии вазиши шамол бо суръати то 15-20 м/с ба қайд гирифта шуд.

Январии соли 2023

Моҳи январии соли чорӣ дар ҷумҳурии ҳавои ноустувор ва нисбатан сард мушоҳида гардид.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари манотиқи кишвар аз нишондиҳандаҳои миёнаи дарозмуддат то 1-3° паст ба қайд гирифта шуда, дар ноҳияҳои водибуда 0-3° хунук, дар ноҳияҳои доманакӯҳӣ 2-4° хунук, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 3-10° хунук (дар н.Дарвоз -1° хунук, дар мавзеи Навобод -12° хунук ва дар н.Ишкошим -11° хунук) ва дар ноҳияҳои баландкӯҳӣ 17-20° хунуки (дар мавзеи Булункӯл то -26° хунук)-ро ташкил намуд.

Ҳавои нисбатан гарм давраи рӯзҳои 4-9 январ мушоҳида шуда, ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар водиҳо баланд шуда то 14+19° гарм шуда, ҳарорати миёнаи шабонарӯзии ҳаво аз нишондиҳандаҳои миёнаи дарозмуддат то 2-7° баланд мушоҳида гардид.

Ҳавои ниҳоят сард давраи рӯзҳои 11-17 январ мушоҳида гардида, чунин ноустувории вазъи ҳаво бо сабаби воридшавии анбӯҳи ҳавои сарди арктикӣ аз самти минтақаҳои шимолию аврупогии Федератсияи Россия ба амал омад. Ин давра дар водиҳо шабона ҳарорати ҳаво паст шуда, аз 9-14° хунук то 14-19° хунук, рӯзона аз 2-7 ° хунук то 8-13° хунук, дар ноҳияҳои кӯҳӣ шабона аз 13-18° хунук то 21-26 ° хунук, рӯзона аз 5-10° хунук то 10-15° хунуки мушоҳида гардид. Дар шарқи Вилояти мухтори кӯҳистони Бадахшон ҳарорати ҳаво тағйир ёфта, шабона аз 17-22° хунук

то 25-30° хунук, рӯзона аз 2-7° хунук то 10-15° хунук, дар рӯзҳои алоҳида ҳарорати ҳаво шабона паст шуда то 35-40 ° хунук, рӯзона то 23-28° хунуки ба қайд гирифта шуд. Дар мавзеи Булункӯл ҳарорати ҳаво паст шуда, шабона аз 42-47° хунук то 50-55° хунук, рӯзона то 30-35° хунуки мушоҳида гардид.

Дар шаҳри Душанбе ҳарорати пасттарини шабона дар моҳи январ тӯли 15 соли охир соли 2008 мушоҳида гардида, ҳарорати ҳаво то -18,5° хунук шуда, соли чорӣ бошад ҳарорати ҳаво шабона то -17° хунук гардид.

Боришот (борон, барф) дар водиҳо давоми 5-10 шабонарӯз (меъёр 6-12 шабонарӯз) ва дар ноҳияҳои кӯҳӣ 7-14 шабонарӯз (меъёр 7-15 шабонарӯз) ба амал омада буд.

Миқдори моҳонаи боришот дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурии аз меъёри иқлимӣ кам, ба истиснои ноҳияҳои кӯҳии вилояти Суғд, ки дар онҳо миқдори боришот аз аз меъёри иқлимӣ зиёд мушоҳида шуда буд.

Миқдори моҳонаи боришот дар вилояти Хатлон 19-91%, дар вилояти Суғд 6-41 % (дар ноҳияҳои кӯҳӣ 169-195%), дар Ноҳияҳои тобеъи ҷумҳурии ва нишебиҳои чанубии қаторкӯҳҳои Ҳисор 39-116%, дар ғарби Вилояти мухтори кӯҳистони Бадахшон 51-109% ва дар шарқи Вилояти мухтори кӯҳистони Бадахшон 92-116% - ро ташкил намуд.

Боришоти бошиддат рӯзҳои 10-11 январ мушоҳида шуда, давоми як шабонарӯз дар вилояти Хатлон ва Ноҳияҳои тобеъи ҷумҳурии аз 15 то 28 мм барф борида, баландии қабати

барф 12-30см-ро ташкил намуд. Дар шаҳри Душанбе санаи 11 январ

миқдори боришот 16 мм -ро ташкил намуда, баландии қабати барф ба 14 см расида буд.

Феврالی соли 2023

Моҳи феврالی соли ҷорӣ дар ҷумҳурии ҳавои гарм мушоҳида гардид. Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар тамоми манотиқи кишвар аз меъёри иқлимӣ то $2-4^{\circ}$ баланд ба қайд гирифта шуда, дар ноҳияҳои водибуда $5+10^{\circ}$ гарм, дар ноҳияҳои доманакӯҳӣ $4+6^{\circ}$ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ $-3+2^{\circ}$ ва дар ноҳияҳои баландкӯҳӣ $12-13^{\circ}$ хунуки (дар мавзеи Булункӯл то $-17,6^{\circ}$ хунук)-ро ташкил намуд.

Давоми моҳ ҳавои гарм мушоҳида шуда, ҳарорати ҳаво рӯзона баланд шуда аз $12+17^{\circ}$ гарм то $19+24^{\circ}$ гарм шуда, шабона аз $3+8^{\circ}$ гарм то $8+13^{\circ}$ гарм мушоҳида гардид. Дар ноҳияҳои кӯҳӣ ҳарорати ҳаво тағйир ёфта, рӯзона аз $-1+4^{\circ}$ то $4+9^{\circ}$ гарм, шабона аз $6-11^{\circ}$ хунук то $-3+2^{\circ}$, дар шарқи Вилояти мухтори кӯхистони Бадахшон шабона аз $21-26^{\circ}$ хунук то $14-19^{\circ}$ хунук, рӯзона аз $3-8^{\circ}$ хунук то $-3+2^{\circ}$ ба қайд гирифта шуд.

Пастшавии кӯтоҳмуддати ҳарорати ҳаво давраи рӯзҳои 9-14 феврал мушоҳида шуда, ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар водихои Ноҳияҳои тобеи ҷумҳурии ва вилояти Хатлон аз $2+7^{\circ}$ гарм, дар вилояти Суғд бошад аз 1° хунукӣ то 4 баланд нашуд. Дар ин давра ҳарорати шабонаи ҳаво $0-5^{\circ}$ хунукиро ташкил намуда, дар ноҳияҳои кӯҳӣ бошад шабона $13-18^{\circ}$ хунук, рӯзона $4-9^{\circ}$ хунук, дар ноҳияҳои баландкӯҳӣ шабона $28-33^{\circ}$ хунук, рӯзона $11-16^{\circ}$ хунук мушоҳида гардид.

Санаи 10 феврал бо сабаби воридшавии анбӯҳи ҳавои намноки атлантикӣ ва сарди арктикӣ ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар водихо то $8-10^{\circ}$ паст шуда,

боиси боришоти барф дар ноҳияҳои кӯҳӣ гардида, дар водихо боришоти борон ба барф мубаддал гардид.

Давоми моҳ ба амал омадани боришот 9-16 рӯзро ташкил намуд. Боришоти бошиддат рӯзҳои 10, 17 ва 25 феврал ба амал омада, дар давоми 12 соат дар н.Панҷ 24мм, н.Данғара 21мм, ш.Қурғонтеппа 25мм, м. Эсанбой 20мм, н.Ховалинг 21мм, н.Дарбанд 20мм, м.Чормағзак 20мм, м.Ҳушёрӣ 20мм, м.Бӯстонобод 29мм ва дар ш.Душанбе 24мм боришот ба қайд гирифта шуд.

Миқдори боришоти моҳона дар ҷумҳурии аз меъёри иқлимӣ зиёд, танҳо дар баъзе минтақаҳои шарқии Вилояти мухтори кӯхистони Бадахшон аз нишондиҳандаҳои миёнаи дарозмуддат кам мушоҳида шуда, дар вилояти Хатлон 95-224%, дар вилояти Суғд 81-223 %, дар Ноҳияҳои тобеи ҷумҳурии 113-253%, дар ғарби Вилояти мухтори кӯхистони Бадахшон 279-421% ва дар шарқи Вилояти мухтори кӯхистони Бадахшон 58-84%, дар баъзе минтақаҳо 146-264% - ро ташкил намуд. Ҷамъулҷамъ давоми моҳ дар ҷумҳурии дар доираи 2486,7мм меъёри иқлимӣ, 4151,2 мм боришот ба қайд гирифта шуд.

Давоми моҳ дар ноҳияҳои алоҳида фаромадани тормеғ ба қайд гирифта шуд. Рӯзҳои 1, 10, 12-13, 15-16, 18, 23, 25 ва 28 феврالی соли ҷорӣ дар ноҳияҳои алоҳидаи вилояти Суғд ва Ноҳияҳои тобеи ҷумҳурии шиддатёбии вазиши шамол бо суръати то 17-22м/с мушоҳида гардид.

СЕМИНАР ДАР МАВЗӢИ: "АРЗӢБИ ОСЕБПАЗИРИИ ШАШ БАХШИ АФЗАЛИЯТНОК ВА ТАӢИЯИ НАҚШАӢОИ МУТОБИҚСОЗИИ СОӢА"

Агентии обуҳавошиносии Кумитаи ҳифзи муҳити зисти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар якҷоягӣ бо Барномаи Рушди Созмони Милали Муттаҳид (БРСММ) ва ширкатҳои машваратии CIVITTA ва SAICO бо дастгирии молиявии фонди Иқлими Сабз семинари "Арзёбии осебпазирии шаш бахши афзалиятнок ва таҳияи нақшаҳои мутобиқсозии соҳавӣ" - ро дар Шаҳри Ҳисор баргузор намуданд. Иштирокчиёни семинар муассисаҳои ва ташкилотҳои давлатӣ мебошанд, ки дар соҳаи мутобиқсозӣ ва тағйирёбии иқлими ш. Ҳисор кор мекунанд.

Мақсади семинар аз он иборат аст, ки ба муассисаҳои давлатӣ ва ташкилотҳои байналмилалӣ умумигардонии ҳолати равандҳои иқлимро барои таъмини муносибати дақиқ ва самараноки тадбирҳои мутобиқшавӣ, ки барои арзёбии осебпазирӣ дар шароити тағйирёбии иқлим дар шаш бахши асосии ш. Ҳисор, аз қабали кишоварзӣ, нақлиёт, захираҳои об, энергетика, хоҷагии ҷангал ва сохтмон ва саноат.

Арзёбии осебпазирӣ, ки барои шаш бахши афзалиятнок гузаронида шудааст, инчунин қисми ҳуҷҷати нақшаи миллии мутобиқсозии Ҷумҳурии Тоҷикистон хоҳад буд. Дар чараёни семинари дурӯза таъсири тағйирёбии иқлим ба бахшҳои асосии афзалиятноки иқтисодиёти ш. Ҳисор муҳокима карда шуд ва маълумоти коршиносони байналмилалӣ барои истифода дар таҳияи нақшаҳои соҳавии мутобиқсозӣ ҷамъоварӣ карда шуд. Дар оянда нақшаҳо ба идораҳои калидӣ барои баррасӣ ва тасдиқ, инчунин ба Ҳукумати Тоҷикистон пешниҳод карда мешаванд.

Ин наشريя аз ҷониби Агентии обуҳавошиносии Кумитаи ҳифзи муҳити зисти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо дастгирии молиявии Фонди Иқлими Сабз ва дастгирии техникаи Барномаи Рушди Созмони Милали Муттаҳид (БРСММ) дар доираи лоиҳаи "Таъмини раванди Самараноки Нақшаи Миллии Мутобиқшавӣ (НММ) барои Тоҷикистон" таҳия шудааст. Мазмуни наشريя метавонад назари БРСММ ро инъикос накунад.

БРСММ бо намояндагони тамоми шабақаҳои ҷомеа ҳамкорӣ намуда, дар сохтмони давлатии кишварҳо қўмак мерасонад, то онҳо ба бӯҳрон муқобилат кунанд ва рушдро ташвиқ ва дастгирӣ кунанд, ки ба беҳтар шудани сифати зиндагии ҳар як шахс оварда мерасонад. Ҳангоми кор дар маҳалҳо дар зиёда аз 170 кишвар ва қаламрав, мо биниши ҷаҳонӣ ва ҳалли маҳаллиро пешниҳод менамоем, ки ба зиндагии комилҳуқуқи мардум мусоидат мекунанд ва устувории давлатро баланд мекунанд.

Барои маълумоти иловагӣ ё пешниҳоди фикру мулоҳизаҳо, лутфан ба Маркази омӯзиши тағйирёбии иқлим ва қабати озони Агентии обуҳавошиносии Кумитаи ҳифзи муҳити зисти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тавассути почтаи электронӣ муроҷиат намоед: climate.tj@gmail.com. фикру мулоҳизаҳои Шумо ба беҳтар шудани мундариҷаи бюллетенҳои минбаъда мусоидат мекунанд.